

Основи і засоби формування соціально-економічного розвитку паливно-енергетичного комплексу в житлово-комунальному господарстві України

Торкатюк В.І., Шевченко Н.О., Козинська І.О., Денисенко А.П., Чавикіна Ю.Б., Недобачай Т.С., Харківська національна академія міського господарства

Житлово-комунальне господарство України є однією з найбільш значущих складових соціально-економічної системи міст, що впливають на всі сторони життєдіяльності суспільства і визначає успішність курсу інноваційних форм в її транзитивний період. Доступність житлово-комунальних послуг на рівні соціальних стандартів для усіх громадян України є визначальним фактором в системі забезпечення стабільності і сталого розвитку міст і регіонів.

Сьогодні житлово-комунальне господарство України знаходиться в незадовільному фінансовому стані, що обумовлено, серед інших важливих чинників, незадовільним забезпеченням господарства паливно-енергетичними ресурсами. Для вирішення цієї проблеми необхідно розробити механізм побудови державної енергетичної політики, яка дозволить розв'язати конфлікт цілей, що виникають із стратегічного характеру енергетики. Здійснення державної енергетичної політики необхідно переводити згідно з концепцією соціально-економічного розвитку підприємств енергетичного комплексу, який забезпечує житлово-комунальне господарство необхідною енергією. Для цього необхідно проводити аналіз поточного стану на основі економічних законів; погоджувати економічні інтереси і розбіжності всіх рівнів; визначати головні напрямки і пріоритети розвитку енергетики; здійснювати вибір методів і інструментів для досягнення мети; розробляти економічну тактику і стратегію розвитку підприємств паливно-енергетичного комплексу.

Здійснено наукове обґрунтування концепції соціально-економічного розвитку підприємств паливно-енергетичного комплексу, що дозволяє вчасно оцінити зміну факторів і умов функціонування паливно-енергетичного комплексу у внутрішньодержавному економічному просторі і на базі використання сучасних методів державного регулювання і механізмів, узгодження інтересів учасників ринку енергетичних ресурсів, будувати енергетичну політику держави. Ця політика заснована на принципах управління розвитком підприємств паливно-енергетичного комплексу і спрямована на забезпечення енергетичної безпеки держави, що є основою державної економічної безпеки. Такий підхід дозволяє моделювати забезпечення економічної безпеки підпри-

емств паливно-енергетичного комплексу з урахуванням стратегічних методів розвитку енергетичного комплексу України. Здійснення заходів, передбачених Концепцією розвитку енергетичного комплексу заходів, забезпечить у період кризи і стабілізації суспільного виробництва енергетичну та економічну незалежність регіону. Вона насамперед, вирішує питання безперерйного надання енергоносіїв підприємствам і галузям соціальної сфери, виробникам продуктів харчування і товарів народного споживання, а також мінімальних нестатків інших галузей народного господарства.

Сталий розвиток підприємств енергетичного комплексу в поєднанні з відповідними системами стабілізаційних заходів є чинником впливу на рівень індикаторів екологічної, енергетичної, економічної безпеки. Складовими економічної безпеки являються інвестиційна безпека, безпека виробництва, науково-технічна безпека, зовнішньоекономічна безпека, соціальна безпека, безпека ринку праці, демографічна безпека, продовольча безпека.

Комплекс економіко-організаційних заходів повинен включати прискорений розвиток агропромислового комплексу, паливно-енергетичних галузей, переорієнтація машинобудування на виробництво неенергоємної продукції, збільшення частини галузей невробничої сфери у валовому національному продукті, внутрішньогалузеві зміни в напрямку збільшення виробництва ефективної продукції, зниження витрат мазуту і газу та ін.

Таким чином, виконаний аналіз, дає підставу стверджувати, що пріоритетними напрямками енергетичного комплексу залишаються переоснащення існуючих потужностей, впровадження нових технологій спалювання палива, введення нових потужностей споруджуваних ГЕС, залучення альтернативних джерел енергії (геотермічних, біомаси, сонця, вітровий). Трендовий аналіз підтверджує високу імовірність збереження критичної ситуації в енергетиці. Збережуться тенденції падіння як обсягів виробництва, так і споживання електроенергії, збережеться негативний баланс між експортом і імпортом електроенергії.

Обґрунтовано, що основною задачею розвитку енергетики є визначення пріоритетів національної економіки і відмовлення від неконкурентоспроможних енергоємних виробництв на користь тих, котрі мають пріоритетне значення для економіки України. Прямий зв'язок існує між економічною ситуацією в країні і станом у галузях. Стратегія розвитку енергетичного комплексу містить у собі як механізми визначення стратегічних орієнтирів, так і критерії оцінки їхнього досягнення.

В основі методології формування енергетичної політики і розвит-

ку енергетичного комплексу лежить принцип забезпечення економічної й енергетичної безпеки країни, що у першу чергу визначають нові геополітичні й економічні умови, темпи і масштаби економічного розвитку, рівень і структура споживання енергетичних ресурсів, можливості власною енергетичною бази щодо забезпечення намічених темпів економічного розвитку, ступінь залежності економічного розвитку країни від зовнішніх джерел енергії ресурсні, економічні, технічні й інтелектуальні можливості для створення паливно-енергетичного циклу і подальшого нарощування потужностей в електроенергетиці.